

Exemptiones Ordinum Mendicantium, pro eorum bonis, & personis, a solutione gabellarum, & quarumcumque contributionum, onereque hospitandi Milites.

Aliam exemptionem generalem pro omnibus Monialibus, & Sororibus cuiuscumque Ordinis, a solutionibus, & contributionibus huiusmodi, vide sup. in Constitur. VI. Pii IV. De statu. fol. 14.

PIUS PAPA QUINTUS
Ad perpetuam rei memoriam.

Recordum.

Um ad uberes, quos sacri Mendicantium Ordines in agro dominico quotidie faciunt fructus attente respicimus, & attente considerationis indagine perscrutamur ipsorum Religionis sinceritatem, & voluntaria paupertatis habitum, in quibus sub humilitatis spiritu devotum Altissimo prestant famulatum, indignum quin potius debitum reputamus, ut illi ea libenter concedamus, per quae semotis quibuslibet gravaminibus promptiores eisdem Altissimi inhaerant servitiis.

Exemptiones Ordinum Mendicantium a gabellis &c. Pro eorum personis & Bonis & Colonis & Mercibus & Animalibus.

§.1. Hinc est quod nos volentes eisdem Mendicantium Ordines, & dilectos filios eorum Fratres, & Monachos, ceterasque personas, ac etiam Moniales quaslibet eiusdem Ordinis sub illorum cura degentes specialibus favoribus, & gratiis prosequi, Motu proprio non ad alicuius nobis super hoc oblate petitionis instantiam; Sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus omnes, & singuli Mendicantium Ordinum huiusmodi Fratres, Monachi, & dilectae filiae in Christo Moniales seu Sorores, ac aliae utriusque sexus personae regulares ubilibet per totum Christianum Orbem diffusi, & constituti, illorumque Monasteria, coenobia, domus, Conventus, Ecclesiae, Cappellae, Oratoria, & alia loca etiam unita, ac membra, & dependentia, necnon terrae cultae, & incultae, possessiones, praedia, agri, & alia omnia, & singula mobilia, & immobilia, ac semoventia, & ubilibet, ac in quibuscumque rebus consentientia bona, necnon eorum in dictis bonis laboratores, coloni, arrendatarii, locatarii, & affectuarii, negotiorumque suorum gestores universi quomodolibet nuncupati, nunc & pro tempore existentes in perpetuum, ab omnibus, & singulis exactionibus tam urbanis, quam rusticis, necnon datis, gabellis, pedagiis, vestigialibus, collectis, impositionibus, & oneribus ordinariis, & extraordinariis ac tam realibus, quam personalibus, meris, & mixtis, etiam subsidio triennali, & augmento, ac focalibus; E quorum taxis, Militumque hospitii, ac alias quibuscumque nominibus nuncupatis quavis auctoritate quomodolibet impositis, & imponendis, & quae laicis, ac aliis quibuscumque quomodolibet imponi consueverunt, & in futurum imponentur, ac ratione quarumcumque

mercium, & rerum cuiuscumque generis, vel qualitatis existentium, tam per mare & aquam dulcem, quam per terram, undecumque, & quomodocumque pro tempore delatarum, necnon animalium quorumcumque mortuorum, & vivorum, & quae alias quomodolibet, & ex quavis causa, ac super quibuscumque rebus tam in Alma Urbe nostra, quam extra eam ubilibet locorum exiguntur, & in futurum exigentur. Necnon a contributionibus, & solutionibus in illis faciendis, ac tam pro victu & vestitu, quam quocumque alio usu suo tantum, ac tam emendo, quam vendendo, & alias quomodolibet negociando. Necnon etiam a solutione quadrantis pro singulis libris carniium de animalibus, quae nunc & pro tempore ex armentis occidi contigerit, necnon etiam quae in suis edibus, praediis, & possessionibus privatum detinent, & nutriant, ac a contributione sumptuum, & expensarum, quae aliquando pro pontibus, viis, aqueductibus, muris, moenibus, aliisque machinis fruendis, & reparandis, seu reficiendis, ac Civitatum, Terrarum, & locorum quorumcumque fortificationibus, necnon etiam alias in omnibus, & per omnia, ac tam in dicta Urbe, quam extra eam ubilibet penitus, & omnino liberi, immunes, & exempti, ac liberae, & exemptae, liberaeque immunita, & exempta sint, & esse censentur, ac pro talibus teneantur, & reputentur. Quodque Terrae, agri, possessiones, & loca arativa, ut praefertur, in illis, quae aliquando pro pascuis animalium ad certum tempus reservantur, nullatenus unquam comprehendantur, nec comprehendi censentur.

§.2. Ac etiam Monasteria, Coenobia, aliaque omnia regularia loca praedicta, pro quorumcumque militum tam equitum, quam peditum hospitii, quemadmodum magno cum nostro dolore hucusque in plebisque locis factum comperimus, nequaquam assignentur, nec assignari debeant.

§.3. Et insuper quod fructus, redditus, proventus, introitus, & alia quaecumque bona Monasteriorum, Coenobiorum, & aliorum locorum regularium praefatorum, ab aliis quam a Syndicis, & Procuratoribus religiosi Fratris, Monachis, & Monialibus, aliisque personis praefatis exigi, illaque dumtaxat in beneficium loci, vel sustentationem ipsorum religiosorum Fratrum, & Monialium expendi, nec per alios quoscumque quovis nomine censentur, nec in alium quam praemissum usum converti, seu expendi possint, neque debeant, nisi de consensu Superiorum illius loci, cui data, vel consignata, aut donata fuerint, quem alias spectabunt, nec etiam soli tutores, aut curatores, seu protectores, & alio nomine Sanctissimi, aut alias nuncupati, de eisdem bonis ullo modo disponere possint. Quodque idipsum etiam de elemosynis, oblationibus, & quibuscumque aliis donativis intelligi, & observari debeat, Apostolica auctoritate tenore praesentium perpetuo statuimus, ordinamus, volumus, & declaramus.

§.4. Nec-

Exemptio ab onere hospitandi Milites.

Redditi eorum, per ipse Mendicantes, & eorum procuratores tantum exigi, & pro eorumdem sustentatione expendi possunt.

Sal Mendicantibus pro eorum usu datur gratis per Ministros R. Camerae.

Contravenitium poena.

Decretum irritans.

Executorum deputatio, & facultates.

§.4. Necnon fratres, monachos, moniales, ac alias regulares personas, eorumque monasteria, coenobia, conventus, Ecclesias, capellas, oratoria, & alia loca, ac terras, possessiones, praedia, agros, & bona necnon laboratores, colonos, arrendatarios, locatarios, affectuarios, ac gestores, praedicta, ut praefertur libera, immunita, & exempta eisdem auctoritate, & tenore facimus, ac fore & esse decernimus.

§.5. Mandantes propterea dilectis filiis modernis, & pro tempore existentibus Camerae Apostolicae Camerario, Praesidentibus, & Clericis, ac Commissariis agentibus, & Officialibus quibuscumque, ut omnibus, & singulis, tam virorum, quam mulierum Monasteriis Mendicantium Ordinum huiusmodi existentibus sub ditione nostra temporali mediate, vel immediate constitutis, tantum sal, quantum pro eorum usu suffecerit, singulis annis omni dilatione cessante, & contradictione remota contribuere; & assignare, ac contribui, & assignari facere debeant realiter, & cum effectu.

§.6. Districtius etiam in virtute sanctae obedientiae, & sub indignationis nostrae, ac excommunicationis majoris latae sententiae, duorum millium ducatorum auri de Camera pro una Basilica S. Petri de Urbe, & pro altera medietatibus singulis Monasteriis, & locis praefatis, quae molestari, seu perturbari contigerit, irremissibiliter applicandorum poenis eo ipso, si, & quoties contrafactum fuerit, incurrendis, inhibentes, tam illis, quam dilectis filiis Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Potestatibus, ducatorum, gabellarum, onerum, & aliorum praemissorum exactoribus, conductoribus, appaltatoribus, necnon quibusvis Communitatibus, & Universitatibus, illarumque Officialibus, & personis, aliisque quibuscumque, ad quos spectat, & quomodolibet spectabit in futurum, quatenus praemissa omnia, & singula inviolabiliter, & perpetuo observent, ac ab omnibus observari faciant, neque fratres, monachos, moniales, & alias religiosas personas, aliosque praedictos super praemissis quomodolibet molestant, & perturbent, neque permittant per quoscumque quomodolibet molestari, seu perturbari. Et si quis contradicere, aut quovis modo contravenire praesumpserit, per mandatum executivum contra ipsum cuiuscumque dignitatis, status, ordinis, vel praerogativae fuerit, ipso facto procedi.

§.7. Et sic per quoscumque Iudices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & definiri debere, ac quicquid fecus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

§.8. Quocirca venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, sive eorum Vicariis in spiritualibus generalibus, necnon dilectis filiis Curiae Caesarum Camerae Apostolicae generali Auditori, Bull. Rom. Tom. IV. Par. II.

ac Abbatibus, Prioribus, Praepositis, Decanis, Archidiaconis, Canonicis, & Capitulis, ac aliis quarumcumque Ecclesiarum Praelatis, & personis, ubilibet, & in quibuscumque Regionibus, terris, & locis existentibus, & aliis, ad quos quomodolibet spectat, & spectabit, per praesentes Motu simili mandamus, quatenus ipsi, & eorum quilibet per se, vel alium, seu alios praesentes literas, & in eis contenta quaecumque ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte fratrum, Monachorum, Monialium, aliarumque Religiosarum personarum praefatarum fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes faciant auctoritate nostra illos, & eorum singulos statuto, ordinatione, voluntate, declaratione, constitutione, deputatione, mandato, inhibitione, decreto, aliisque praemissis pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos desuper per Camerarium, Praesidentes, Clericos, & Commissarios Camerae huiusmodi necnon Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Collectores Gabellarum, & Exactores praedictos, aut quoscumque alios ad aliquam solutionem, contributionem, vel praestationem praemissorum occasione quomodolibet faciendam quovis modo cogi, & compelli, aut alias contra praesentium tenorem quomodolibet molestari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quolibet, & rebelles per praedictas aliasque opportunas censuras, & poenas appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, & poenas huiusmodi incurrisse declarando, interdictum Ecclesiasticum apponendo, invocato etiam ad hoc, si opus sit, auxilio brachii secularis.

§.9. Non obstant. sel. rec. Bonif. PP. VIII. Praedecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate praesentium non extrahatur, ac omnibus illis, quae in contrarium per quoscumque Officiales, & quovis alios, ac praesertim per Officiales Civitatis nostrae Bonon., & quovis alios adducta sunt hactenus, & deducuntur in posterum, ac adduci, & allegari possent, necnon quibuscumque litibus, & causis, tam in Rom. Cur., quam extra eam ubilibet, ac coram quibuscumque Iudicibus etiam Palatii nostri causarum Auditoribus, ac S.R.E. Cardin. super praemissis inter quoscumque quomodolibet pendentibus, ac etiam instructis, & ad sententiam deductis, vel etiam a sententia terminatis, nisi in favorem Ecclesiae fuerint. Et praesertim quadam lite inter huiusmodi regulares, ac cives, & Communitatem dictae Civitatis Bonon. in Romana Curia pendente, quas, & quam, ac omnes processus, & scripturas productas, & producendas, ac registra, & sententias ubi vis comparantes, & latas, ac ferendas ad Nos avocamus, & penitus extinguimus, cassamus, annullamus, & delemus, perpetuumque desuper silentium imponimus; Necnon quibusvis Apostolicis, ac in Pro-

Clausula de rogatoria.

Q 9 2

vin-

vincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus etiam contra exemptos quomodolibet editis, & edendis, ac etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis illis, & eorum singulis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis irritantibusque, & aliis decretis in genere, & specie, etiam Motu simili, & ex certa scientia etiam consistorialiter, & alias quomodolibet etiam iteratis vicibus in contrarium concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, illorum tenores presentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanentibus hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus, communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Datum Romae apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die 29. Julii, 1566., Pont. nostri Anno I.

XX.

Poenae contra receptantes homicidas, rebelles, grassatores, aliosque hujus furfuris homines.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Indefessa pastoralis nostrae providentiae sollicitudo, ad ea potissimum diligenter intendit per quae omnes Christianifideles, praesertim subditi, & S.R.E. devoti, & peculiare filii, quiete, & pacifice vivere valeant. Unde Nos in his nostrae provisionis remedium libenter adhibemus, ac poenas adiciamus, ut, si non pacis cupidine, saltem, formidine poenae, mandata Apostolica ad ipsorum subditorum nostrorum, tranquillitatem spectantia, debite serventur, & alias desuper disponimus, prout in Domino conspiciamus salubriter expedire.

§.1. Cum itaque (sicut non sine gravi animi nostri molestia nuper accepimus) diversa Status Ecclesiastici, & Domini nostri temporalis personae, posthabitis, & neglectis constitutionibus, & mandatis, tam a Nobis, quam etiam aliis Romanis Pontificibus Praedecessoribus nostris emanatis, homicidas, rebelles, latrones publicos, grassatores viarum, ac in poenam capitis bannitos, & alios facinorosos homines, in suis locis receptare, ac tenere, eisque diversimode favere, consiliumque, & auxilium

Nonnulli homicidas &c. receptabant, eisque favabant.

Ex edit. Typis Bladi.

Procentium.

praestare non reformident, in non modicum Apostolicorum mandatorum contemptum, plurimamque eorumdem subditorum nostrorum perturbationem, & offensionem.

§.2. Nos igitur, ad quos, pro universalis nostrae administrationis munere, praecipue pertinet inconvenientibus hujusmodi, & scandalis, quae exinde quotidie proveniunt, omni diligentia nostra obviare, in praemissis, quantum cum Deo possumus, opportune, matureque providere volentes. Motu proprio, & ex certa scientia matureque deliberatione nostra, ac de Apostolica potestatis plenitudine, praeter alias, contra talia perpetrantes a Nobis jam factas Constitutiones, hac nostra perpetuo valitura sanctione, & Constitutione statuimus, ordinamus, volumus, decernimus, & declaramus. Quod quicumque subditi nostri, & ipsius Romanae Ecclesiae, cujusvis status, gradus, ordinis, conditionis, nobilitatis, & praeminentiae existentes, etiam si Barones, Domicelli, & Feudatarii nostri fuerint, aliquos homicidas, rebelles, publicos latrones, grassatores viarum, ac in poenam capitis bannitos, & quoslibet alios facinorosos homines, illorumque adherentes, fautores, & complices, de cetero in suis locis receptaverint, aut tenuerint, poenis confiscationis omnium bonorum, ac demolitionis domorum suarum, & exilii perpetui una cum totis eorum familiis, ultra alias poenas tam in nostris, quam eorumdem Praedecessorum nostrorum desuper confectis literis contentas (quas contrafacientes eo ipso incurrere volumus) per dilectos filios Gubernatores, Officiales, ac Justitiae ministros Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & locorum, Nobis, & dictae Romanae Ecclesiae subditorum (quibus, ut praesentes nostras literas omnino exequantur, sub indignationis nostrae poena, districte precipimus) irremissibiliter afficiantur, plestantur, & puniantur, afficique, & puniri debeant.

§.3. Qui vero praefatos homicidas, rebelles, publicos latrones, viarum grassatores, in poena capitis bannitos, & facinorosos homines, hucusque in locis suis receptaverint, aut tenuerint, in exilium una cum ipsorum familiis, ad varia loca per ipsos Gubernatores, Officiales, ac Justitiae ministros declaranda, & statuenda (data per eos idonea cautione de hujusmodi exilio servando) mittantur, & relegentur.

§.4. Decernentes praeterea, super praemissis procedi posse per accusationem, delationem, inquisitionem, & alio quovis modo, sicut per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, in quavis causa, & instantia (sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate) judicari, & diffiniri debere, necnon irritum, & inane quidquid fecus a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§.5. Non obstantibus Constitutionibus, & or-

Qui haec de cetero patrabunt, poenis confiscationis bonorum, demolitionis domorum, & perpetui exilii cum familiis puniantur.

Qui vero hucusque receptaverint, in exilium cum familiis mittantur.

Super his procedi potest per accusationem, delationem &c.

Derogatio contrarium

& ordinationibus Apostolicis, & etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, quibusvis in genere, vel in specie quomodolibet concessis confirmatis, & saepe innovatis (quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua mentio habenda esset, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur, presentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat, ad effectum praesentium, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§.6. Ceterum, quia difficile foret &c.

§.7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam &c.

Datum Romae apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, decimo octavo Kal. Septem., Pont. Nostri Anno I.

Vides danda transumptis. Clausula.

Dat. die 15. Augusti 1566. An. I.

XXI.

Revocatio facultatis quomodolibet concessae Graecis Latino ritu, & Latinis Graeco more celebrandi Missas, & divina Officia.

Ad materiam celebrandi Missas, vide sup. Const. IX. Cum primum fol. 284. Alia autem de Graecis indicari sup. in Pii IV. Constit. LXXXIII. Romanus fol. 169.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Providentia Romani Pontificis plurimum circumspecta, nonnumquam ea, qua certis suadentibus causis per ejus Praedecessores gesta sunt, ex aliis non minus rationabilibus causis alterat, & ad pristinum statum reducit, prout aequitas suadet, & in Domino conspicit expedire.

§.1. Sane cum ad notitiam nostram pervenerit, quod nonnulli Presbyteri, tam Graeci, quam Latini antiquum S.R.E. ritum tam in celebratione Missarum, quam aliorum divinorum Officiorum pervertere satagentes, diversas licentias, & facultates, Missas, & alia divina Officia Graeci Latino more, ac Latini Graeco ritu celebrandi ab Apostolica Sede, vel ejus Legatis, ac etiam majore Poenitentiario pro tempore existente variis praetextibus impetrarunt, illisque jampridem utuntur, hoc ab antiquo Catholice Ecclesiae instituto, sanctorumque Patrum decretis deviare considerantes, propterea hunc ab usum ab Ecclesia Dei extirpare, & submovere volentes, omnes, & singulas licentias, & facultates hujusmodi hactenus etiam Motu proprio, vel quorumvis etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & ex quibusvis causis quomodolibet concessas, ac

Revocatio facultatum concessarum Graecis celebrandi ritu Latino, & Latinis ritu Graeco.

Exordium.

Apostolicas, & alias literas desuper confectas, illarum omnium tenores pro sufficienter expressis habentes, Apostolica auctoritate ex certa scientia hac praesenti nostra perpetuo valitura Constitutione revocamus, cassamus, annullamus, & irritamus, quibusvis Presbyteris, tam Graecis, quam Latinis in virtute sanctae obedientiae, & sub indignationis nostrae, ac perpetuae suspensionis a divinis poenis districtius inhihentes, ne deinceps Presbyteri Graeci, praecipue uxorati Latino more, & Latini Graeco ritu, hujusmodi licentiarum, & facultatum, aut alio quovis praetextu Missas, & alia divina Officia celebrare, vel celebrari facere praesumant.

§.2. Mandantes in virtute sanctae obedientiae omnibus, & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis quatenus in Civitatibus, & diocesis propriis praesentes nostras literas publicari, & sub praedictis, & aliis sibi benevisis poenis per quoscumque Praelatos, Capitula, Clericos, Fratres, Superiores, & personas quolibet inviolabiliter observari faciant. Contradictores quolibet auctoritate Apostolica compefcendo.

§.3. Non obstantibus praemissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, Conventuum, Domorum, & aliorum locorum quorumcumque etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Ecclesiis, Monasteriis, Domibus, & locis, illorumque Capitulis, Conventibus, Superioribus, & personis, ac Ordinibus sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam ad Imperatorum, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum instantiam, aut eorum contemplatione, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, illorum tenores pro expressis habentes, specialiter, & expresse derogamus, illaque quo ad praemissa cassamus penitus, & annullamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§.4. Volumus autem, quod praesentes literae ad valvas Beati Petri Apostolorum Principis, & Cancellariae nostrae, ac in acie Campi Flora publicentur, & inter Constitutiones extravagantes perpetuo valituras conscribantur. Et quia difficile foret praesentes ad singula quaeque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod earum transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii subscriptis, ac sigillo alicujus Praelati munitis eadem prorsus fides ubicumque adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibita, vel ostensa.

Nulli ergo &c.
Datum Romae apud S. Marcum, anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo

Episcopi, & alii faciant in eorum Dioc. publicari, & observari has Constis.

Clausula derogatoria.

Forma, & effectus publicandi.

Dat. P. An. I. die 20. Aug.

tesimo sexagesimo sexto, 13. Kal. Septemb.
Pont. nostr. Anno I.

XXII.

Revocatio Constitutionis Pii IV., & innovatio alterius Constitutionis Greg. XI., & Clem. VI. super exprimendis gradibus propinquioribus in dispensationibus matrimonialibus, impetrandis in diversis gradibus.

Enarratio Constitutionis Pii IV.

Sanctissimus in Christo pater, & Dominus noster Dominus Pius divina providentia Papa V. Attendens per quamdam Constitutionem dudum per fel. rec. Pium Papam IV. Sanctitatis Suae Praedecessorem editam, qua cavetur, quod in dispensationibus Matrimonialibus, pro diversis consanguinitatis, seu affinitatis ex eodem stipite provenientes gradibus coniunctis non remotioris solum, prout olim fieri solebat, sed etiam propinquioris graduum expressa mentio fieri debeat, alioquin dispensationes, ac desuper confecta litera nullius sint roboris, vel momenti, prout in dicta Constitutione plenius continetur, a dispositione iuris communi, & laudabili, ac antiquo Rom. Cur. stylo nimium recedi, ac favorem matrimonii debitum restingi.

Revocatio & innovatio, de qua in rubr.

§.1. Volensque propterea iuri, & stylo praedictis, necnon pia mem. Gregorii XI., & Clementis VI. Rom. Pont. etiam Sanctitatis Suae Praedecessorum vestigiis inherendo, sacramento, & libertati Matrimonii, quantum cum Deo potest favere, statuit, & ordinavit, quod de cetero in quibuscumque dispensationibus, quas pro Matrimonio contractis, aut contrahendis inter viros, & mulieres, invicem diversis prohibitis consanguinitatis, & affinitatis, aut mixtis, ex communi, seu ab eodem stipite surgentibus, quicumque illi sint, dummodo primum quoquomodo non attingant, cum in eo Sanctitas Sua nunquam dispensare intendat, gradibus conjunctos, ab eadem Sanctitate Sua, & pro tempore existente Romano Pontifice, aut Sede Apostolica impetrari, vel alias concedi contigerit, ac literis, commissionibusque desuper etiam locorum Ordinariis faciendis gradus remotior attendatur, trahaturque secum propinquior, ac ob id sufficiat remotiorem tantum gradum exprimere, obtentis tamen postea super propinquiore literis declaratoris iuxta Gregorii, & Clementis Praedecessoris huiusmodi Constitutiones, quas quo ad hoc innovavit, & inviolabiliter observari mandavit, dispensationesque, seu dispensandi commissiones, ac desuper confectas literas, & processus habitos per eandem dispensatis, seu his cum quibus dispensari mandatur, propter proximioris gradus huiusmodi non expressionem, de subreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis defectu notari non posse, sed in omnibus, & per omnia suffragari, perinde, ac si in literis, seu commissionibus huiusmodi de proximior, seu utroque gradu,

specialis, & expressa mentio facta fuisset.

§.2. Sicque per quoscumque Iudices, & Commissarios, etiam S.R.E. Cardinales subblata eis quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & definiti debere, ac quicquid secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decrevit.

Constitutione Pii Praedecessoris huiusmodi ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Placet, publicetur, & describatur. M. Lecta, & publicata fuit superscripta Regula Romae in Cancellaria Apostolica, anno Incarnationis Dominicae 1566. die vero Martis 20. mensis Augusti, Pont. praefati S.S.D.N. Papae Anno I.

A. Lomellinus Castos.

Pape subscr. Publ. P. An. I die 20. Aug.

XXIII.

Declarationes Concilii Tridentini Sess. 21. cap. 2. & 4. circa impedimenta cognationis spiritualis, & affinitatis ex fornicatione, quoad Matrimonia post confirmationem Concilii contracta, & de cetero contrahenda.

Huius Concilii confirmatio habetur sup. in Const. LXXXVII. Pii IV. Benedictus f. 168. ubi dixi de ejus indictione, prosecutione, & quo tempore illud ligare coeperit.

Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus N. D. Pius divina providentia Papa V. Ad cuius notitiam pervenit, quod cum in decretis Sacri Concilii Tridentini certa tantum persona enumerentur, inter quas dumtaxat cognitio spiritualis deinceps contrahatur, ab aliquibus revocatur in dubium, an qui ultra personas in dictis decretis enumeratas quoquomodo cognatione spirituali ante confirmationem dicti Concilii, conjuncti erant, absque dispensatione Apostolica matrimonium post dictam confirmationem contrahere potuerint, ac hodie & de cetero contrahere possint cum ante praedictam confirmationem id facere de jure minime liceret.

§.1. Et insuper cum in eisdem decretis statuatur affinitatem, quae ex fornicatione contrahitur, in illis solummodo attendi debere, qui primo vel secundo affinitatis gradu conjunguntur, ab aliquibus pariter dubitetur. An matrimonia inter personas, quae ante confirmationem dicti Concilii absque dispensatione Apostolica contracta, & quae deinceps contrahi contigerit, dirimi debeant.

§.2. Sanctitas sua ad tollendum omnem dubium, eos qui ante confirmationem praedicti Concilii cognationem spirituales contraxerunt, dummodo non sint ex personis in dictis decretis enumeratis, & inter quas tantum Concilium voluit deinceps contrahi hanc cognationem spirituales matrimonii vinculo inter se absque dispensatione aliqua,

Dubium circa 2. cap. Conc. Trid. Sess. 24. de refor. matrim. quoad impedimenta cognationis spiritualis.

Dubium circa eisdem C6c. cap. 4. quoad impedimenta affinitatis ex fornicatione.

Declaratio primi dubi circa cap. 2.

libere & licite copulari posse, ac matrimonia etiam post confirmationem huiusmodi, absque dispensatione Sedis Apostolicae inter eas jam contracta valere, plenamque roboris firmitatem obtinere.

Declaratio primi dubi circa cap. 4.

§.3. Et similiter matrimonia post confirmationem Concilii absque dispensatione Apostolica sequuta, & quae de cetero sequentur, inter personas quae ante dictam confirmationem, affinitatem (infra tamen secundum gradum ex fornicatione provenientem) contraxerant, propter huiusmodi affinitatem dirimi non debere, sed valida, & efficacia existere declaravit.

Decretum irritans.

§.4. Sicque per quoscumque Iudices, & Commissarios etiam S.R.E. Cardinales, subblata eis quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & definiti debere, ac quicquid secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decrevit.

Pape subscr.

Placet, publicetur, & describatur M.

Publ. P. An. I die 20. Aug.

Lecta, & publicata fuit superscripta Regula Romae in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, die vero Martis 20. mensis Augusti, Pontificatus praefati Sanctiss. D.N. Papae Anno I.

A. Lomellinus Castos.

Sequitur alia declaratio circa impedimenta cognationis spiritualis.

PIUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Cum illius vicem licet minime suffragantibus meritis, geramus in terris, de cuius vultu prodit iudicium, & vident oculi aequitatem, officii nostri debitam prosequimur actionem, sic obscuros sacrorum Canonum sensus ita aperire studemus, ut piis Christifidelium mentibus nulla dubitandi occasio reliquatur.

Dubium secundum circa dictum cap. 2.

§.1. Sane licet ex eo quod in Concilio Tridentino decretum fuerit, cognationem spirituales inter eos tantum contrahi, qui suscipiunt baptismum de baptismo, ac baptismum ipsum, & illius patrem & matrem necnon baptizantem, & baptismum, baptizatique patrem & matrem, in reliquis personis, quae per antiquos Canones occasione cognationis huiusmodi contrahere prohibebantur, omne impedimentum sublatum esse videatur, adhuc tamen ab aliquibus dubitari accepimus, an saltem impedimentum cognationis spiritualis huiusmodi inter maritum vel uxorem suscipientis, & baptismum, necnon inter maritum vel uxorem suscipientis, patrem ac matrem baptizati vigeat, propterea quod prohibitum de uno conjugum, de altero etiam prohibitum esse videatur.

Declaratio ejusdem dubi.

§.2. Nos piarum mentium quieti, & matrimoniorum favori (quantum ex alto No-

bis permittitur, consulere volentes a praedictis verbis Concilii minime discedendum in praemissis esse censuimus. Et propterea nullum amplius impedimentum ratione cognationis huiusmodi subesse decernimus, & declaramus, quominus inter dictos maritum vel uxorem suscipientis, & baptismum, baptizatique patrem, & matrem, & quascumque alias personas tam ex parte suscipientis, quam baptizantis & baptizati, in dicto Concilio nominatim non expressas, matrimonium libere & licite contrahi possit, & ita ab omnibus iudicari debere mandamus atque statuimus.

§.3. Decernentes irritum, & inane, si quid secus a quocumque quacumque dignitate, auctoritate, & potestate praedito contigerit iudicari.

§.4. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, aliisque contrariis quibuscumque.

§.5. Volumus autem quod praesentes litterae in Cancellaria nostra Apostolica, & in acie Campi Florae de more publicentur, & inter Constitutiones perpetuo valituras describantur. Et quia difficile foret praesentes ad singula quaeque loca deferri, quod earum transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii subscriptis, ac sigillo alicujus Praelati munitis eadem prorsus fides adhibeatur, si forent exhibite, vel ostense.

Nulli ergo &c.
Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, 4. Kal. Dec. Pont. nostri Anno primo.

Visum de Curia Ja. Barengus.

Anno a Nativitate D. 1566. indictione, die vero 9. mensis Decembris, Pont. S.S. D.N. Pii divina providentia Papa V. anno eius 1. retroscripta litera Apostolica affixa, & publicatae fuerunt ad vices Cancellariae Apostolicae, & acie Campi Florae; ut moris est, per Nos Antonium Clerici, & Joannem Andream Rogerium praefati S.S. D. N. Papae Cursores. Stephanus de Olea Mag. Curs.

Sequitur alia declaratio circa impedimentum affinitatis, & fornicationis.

PIUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

AD Romanum Pontificem spectat canonicas sanctiones, quae expressiorem sensum postulare videntur, re diligenter perspecta ita declarare, & alias providere, ut omnis dubietas de piis Christifidelium mentibus evellatur.

§.1. Sane postquam ex eo quod Tridentina Synodus impedimentum affinitatis ex fornicatione proveniens, per quod non solum matrimonium contrahi prohibetur, sed etiam postea factum dirimitur, ad eos tantum restrinxit, qui primo, & secundo gradu

Decretum irritans.

Clausula derogatoria.

Forma publicandi, quae mox sequitur.

D. P. An. I die 28. Nov.

Publicatio.

Exordium.

Dubium secundum circa dictum cap. 5. Conc. Trid.

du conjungunt, in ulterioribus vero gradibus statuit matrimonium postea factum non dirimi, a pluribus Christifidelibus, ut accepimus, est dubitatum, an licet in ulterioribus gradibus, hujusmodi matrimonium contractum non dirimatur, adhuc tamen juxta antiquos Canones contrahi prohibeatur.

Declaratio eisdem dubii.

§.2. Et ut propterea Nos omnem ambiguitatem tollere, & animarum tranquillitati, ac matrimonii libertati, quantum cum Deo possumus, consulere volentes, declaramus, & Apostolica auctoritate decernimus, nullum hodie impedimentum remanere, quo minus in ulterioribus gradibus hujusmodi libere, & licite matrimonium contrahi possit.

Decretum irritans.

§.3. Et ita ab omnibus judicari debere mandamus, atque statuimus, decernentes irritum, & inane si quid secus a quoquam quacumque dignitate, auctoritate, & potestate praedito contigerit judicari, non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, aliisque contrariis quibuscumque.

Forma publicandi, quae mox sequitur.

§.4. Volumus autem quod praesentes littere in Cancellaria nostra Apostolica, & in acie Campi Florae de more publicentur, & inter Constitutiones perpetuo valituras describantur, & quia difficile foret eas ad singula quaeque loca deferri, quod earum transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii subscriptis, ac sigillo alicujus Praelati munitis, eadem proflus fides adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostense.

Nulli ergo &c.

Dat. Romae apud S. Petrum, An. Incarnationis Dominicae 1566. 4. Kal. Decem. Pon. nostri Anno I.

Annus a Nativitate Domini 1566. die vero 19. mensis Decemb. Pon. SS. D. N. Pii di, vna providentia Papa V. anno ejus primo retroscripta littera Apostolica affixa, & publicata fuerunt Roma in vobis Cancellariae Apost. & in acie Campi Florae, ut moris est, per nos Joannem Andream Rogerium, & Camillum Cberub. Curf. Stephanus de Olea Mag. Curf.

XXIV.

Familiares S.R.E. Cardinalium, & aliorum Praelatorum Rom. Curiae, regalia, vel stipendia non conventa ab eis, vel eorum heredibus, petere prohibentur. Et ordo in satisfaciendis eorumdem creditoribus praesinitur.

Hae stipendia infra annum a die obitus debitorum, & pro biennio tantum peti posse decrevit Paulus III. in Const. LIV. Cum sicut 7. IV. Par. I. fol. 232. De consignatione annuli & ornamentorum Cappellae de quibus hic agitur, vide Julii III. Const. VII. Cum sicut ibidem fol. 268.

Causa hujus Constitutionis.

Sanctissimus in Christo Pater, & D.N.D. Pius divina providentia Papa V. Acce-

pto, ut asseruit, quod nonnulli familiares Reverendiss. DD.S.R.E. Card. veluti Parafrenarii, Credentarii, Coqui, Magistri Stabuli, ita vulgariter nuncupati, & forsitan alii cujuscumque sint nominis, & ministerii, defunctis Cardinalibus eorum Dominis, consuetudinis, privilegii, seu quocumque alio praetextu, in non modicam memoriae ipsorum defunctorum Cardinalium, ignominiam, Parafrenarii videlicet mulas cum instrumentis, & phaleris suis, & alii alia ipsorum Cardinalium instrumenta, & bona, per ipsos familiares respective in eorum ministeriis teneri, & exerceri solita, etiam in vitis ipsorum defunctorum hereditibus, & Cardinalibus, sive testamentorum executoribus ab ipso testatore, sive pro heredibus ab intestato per Constitutiones Pontificias deputatis, etiam Argentea, & pretiosa sibi arripere, & usurpare, ac pro illis, plerumque etiam inter se rixari, & digladiari consueverunt cum magno totius Curiae scandalo, & Cardinalatus dignitatis opprobrio, & universi etiam S.R.E. Cardinalium Parafrenarii, Caudatarii, universitates, & collegia inter se facientes in novorum Cardinalium creatione, & obitu, & forsitan aliis certis temporibus ab eisdem novis Cardinalibus, & defunctorum hereditibus respective certas pecuniarum summas, aut res alias, magna cum importunitate, & temerarie exigere, & quodammodo extorquere sunt soliti.

Prohibitio petendi Regalia a Cardinalibus vel eorum heredibus.

§.1. Volens tam scandalosorum abusu occasionem tollere, omnes, & singulas consuetudines, & usus per praedictos, & alios quoscumque ipsorum Cardinalium familiares, & ministros, tam singulariter, quam communiter, & collegialiter, ut praefertur, seu alias quomodolibet praetendi, & exinde actiones, & juris quocumque remedia allegari, & exerceri solita, penitus abrogavit, & subtulit, ac de cetero familiaribus ipsis praedictorum occasione nullum, jus, nullamque penitus actionem, aut juris remedium competere, neque eis aliqua ex bonis, & pecuniis praedictis deberi, sed eos debere esse contentos suis salariis, si qua eis promissa fuerunt, & eo amplius si defunctorum heredibus, aut Cardinalibus praedictis respective aliquid familiaribus ipsis, sive ut singulis sive, ut universis, aut alias ex mera ipsorum hereditum, & Cardinalium liberalitate dare placebit, irritumque &c. decrevit.

Contrarium derogatio.

§.2. Non obstant. praetensis Constitutionibus praedictis, & forsitan per Rom. Pontif. suos Praedecessores, & per se, & Sedem. Apostolicam etiam iteratis vicibus concessis confirmatis, approbatis, & innovatis, privilegiis quoque, &c. tenores, &c. latissime extenden., &c.

D. P. An. I. die 6. Sept.

Apud S. Marcum in Consistorio habito die Veneris 6. Septembris 1566.

Sequi-

Sequitur alia in praedictis Constitutio.

PIUS PAPA QUINTUS Motu proprio &c.

Familiares non petant mercedem non conventam.

Cupientes litium anfractibus, qui post obitum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, & aliorum quorumcumque Praelatorum in Rom. Cur. decedentium inter eorum creditores oriuntur, dum se unufquisque altero potiore contendit, dum alique praetextu mercedis, & regalarum, alios creditores praecedere conantur, quod fit ut saepe numero pauperissimi, qui eorum substantiam bona fide crediderunt, non tantum debita satisfactione defraudentur, sed etiam longis, & periculosis litibus gravissimo cum eorum impendio defatigentur, hac perpetuo valitura Constitutione sancimus, ut defunctis in Rom. Cur. tam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, quam Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Camerae Apostolicae Clericis, Sacri Palatii Apostolici Auditoribus, Referendis, majoris praesidentiae Abbreviatoribus, & aliis quibusvis Praelatis, nullus super eorum bonis mercedem petere possit in praedictorum creditorum, nisi evidenter appareat, quod sub certa constituta mercede ad servitium hujusmodi accessisset.

Servetur Bulla Pauli III. cit. in rubr.

Regalia non petantur ut in Decreto praeced.

Camera pro annulo & Cappella praefertur omnibus.

Creditoribus postea pro cibariis.

Successive pro vestitiis.

Mercenarii deinde, quae conveniant de mercede.

§.1. Et ut etiam servetur forma Constitutionis fel. record. Pauli Tertii super hoc concessa, quam (quatenus opus sit) innovamus.

§.2. Similiter eorumdem Cardinalium, & Praelatorum familiares abstineant a petitione regalarum cujuscumque generis, juxta formam decreti de Fratrum consilio de mense Septembris proxime praeteriti super hoc editi.

§.3. Porro in satisfactione creditorum dictorum Cardinalium, & Praelatorum in Rom. Cur. decedentium talis ordo servetur, ut post consignationem annuli, & ornamentorum Cappellae dilecto filio Camerae Commissario (respectu Cardinalium) in primis, & ante omnia satisfaciendam.

§.4. Prior causa sit eorum, qui pro usu dictorum Cardinalium, & Praelatorum, eorumque familiae res cibarias dederint.

§.5. Secunda eorum, qui res vestitias, & ad usum corporis ipsorum, non autem ad ornatum, vel ad pompam necessarias, subministraverint. Quandoquidem ex causis hujusmodi creditores, ut plurimum sint pauperes, vel mercatores, qui pro illis advehendis innumera pericula subeunt, & sine illis praefati Cardinales, & Praelati statum eorum dignitatis, usque ad obitum minime sustentare potuissent, & requisiti, utique veri similiter omnem honestam, obligationem, etiam cum juramento, & in forma Camerae contraxissent.

§.6. Tertia vero causa sit praefatorum mercenariorum, quibus certa constituta merces appareat. Quibus satisfactis in ceteris servetur jus commune. Quod non tantum in futuris, sed etiam in pendentibus negociis locum habere decernimus, etiam si Bull. Rom. Tom. IV. Par. II.

ex alia causa creditores instrumenta, & obligationes, etiam in forma Camerae habeant.

§.7. Quo circa dilecto filio Curiae causarum Camerae Apostolicae Auditori nunc & pro tempore existenti, tenore praesentium committimus, & mandamus, quatenus praemissa omnia, & singula per heredes, & testamentorum executores, & ceteros, ad quos pro tempore spectabit, etiam per censuras Ecclesiasticas, & poenas etiam pecuniarias, & alia juris, & facti remedia opportuna, & inviolabiliter observari faciat.

Executores Bullae deputatur A. Cam.

§.8. Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis privilegiis, obligationibus in forma Camerae concessis, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Contraria tollantur.

Placet Motu proprio M.

Papae subscr.

Sequitur declaratio quo ad Aromatarios.

PIUS PAPA QUINTUS Motu proprio, &c.

§.1. Quia sicut accepimus, a nonnullis dubitari, An praemissis Motus proprius in ea parte qua creditores occasione cibarium ceteris etiam anterioribus, & habentibus hypothecam praefertunt, extendantur, vel contineat Aromatarios, qui occasione suorum aromatum, & aliarum mercium ad exercitium eorum spectantium creditores existunt.

Dubitatio quoad Aromatarios.

§.2. Nos dubitationem hujusmodi tollere cupientes, animadvertentes, quod illorum merces ad victum quotidianum necessariae non existunt, sed potius pro deliciis inserviunt, aut pro Medicamentis, quorum occasione magnum sibi quaestum parant, & nihilominus speciali privilegio sunt muniti, cujus vigore concurrunt, cum obligatione in forma Camerae. Propterea declaramus dispositionem supradictam, Aromatarios quo ad medicinalia, & expensas funerum non comprehendere, nec eos qui fuerunt de eorum credito satisfacti. praestito juramento de restitutione prioribus, & potioribus, cum non teneantur illud servare, ex quo non vergit in dispendium salutis aeternae.

Declaratio de dubitationis.

Fiat Motu proprio M.

XXV.

Jurisdicatio Consulum Artis Agriculturae Urbis cognoscendi causas rerum ad Arem spectantium inter quascumque personas, & confirmatio Statutorum ejus.

PIUS PAPA QUINTUS Motu proprio, &c.

Plena devotio, & assidua cura, & diligentia, quas dilecti in Christo filii Consules, & Collegium nobilis, & antiquae Artis Agriculturae Urbis, erga Nos, & sanctam Sedem Apostolicam Almamque Urbem nostram indefinenter exhibent, Nos indu-

Exordium.

R r

Novorum statutorum editio.

Commendatio nobilis Artium Agriculturae Urbis.

Confirmatio statutorum.

Jurisdicchio Domini in minorum Consulium ejusdem Artium.

Decretum irritans.

cunt, ut quae ad dicti Collegii conservacionem, & augmentum fore dignoscimus, liberaliter, & proprio motu concedamus.

§.1. Cum igitur dilecti filii praedicti nuper antiquissima eorum statuta id usu exigente emendaverint, & supplerint, multaque etiam de novo, quae ad necessariam dicti Collegii, ac jurisdictionis Consulium, ipsius Collegii conservacionem, & augmentum necessaria visa fuerint, statuerint, & addiderint, quae omnia diligenter inspici, & emendari mandavimus, prout inspecta, & emendata fuerunt.

§.2. Nos igitur attendentes quod operam, diligentiam, & impensam praedictorum dilectorum filiorum, Deo Optimo Maximo favente factum est, ut Civitas nostra, quae retroactis temporibus mari investo, & undique perquisito frumento indigebat, nostris felicissimis temporibus non solum frumento abundet, sed etiam, quod plus est, vicinis, & exteris, terra, marique jam agri Romani frumentum subministrari possit, prout saepissime subministratum fuit, & quod non minus est, aer nostrae Almae Urbis ex assidua agrorum cultura, silvarum, & nemorum extirpatione, palustrumque locorum exsiccatione, factus est tutior, clementior, & salubrior, & considerantes quod qui agrorum culturae incumbunt, non debent litibus, & per diversa Tribunaia trahi, ne forte a cultura propter lites, dum forum prosequi cupiunt, retrahantur, ac etiam attendentes, quod de rebus spectantibus ad artem, nullus magis quam ipsi de arte cognoscere, & terminare valent: cupientesque dictum Collegium, illiusque Consules, & eorumdem jurisdictionem amplioribus gratis, & favoribus prosequi, eosdem dilectos filios a quibuscumque censuris ad effectum validitatis praesentium absolventes, & absolutos fore censentes.

§.3. Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine, statuta praedicta, sicut praedictum est, reformata, & emendata, & suppleta tenore praesentium approbamus, confirmamus, & homologamus, eisdemque nostrum, & Sedis Apostolicae robur adiciamus.

§.4. Eaque auctoritate praedictis inter homines de arte praedicta, deque rebus spectantibus ad artem, juxta eorumdem statutorum declarationem cujuscumque status, gradus, & conditionis existant, etiam si clerici, & curiales Romanae Curiae sequentes, aut quocumque alio privilegio muniti existant, servari volumus, & mandamus, eosdemque dictis Consulibus eorumque jurisdictioni pro rebus spectantibus ad artem suppetimus, subiicimus, & submittimus.

§.5. Et sic per quoscumque iudices tam ordinarios, quam delegatos iudicari, decerni, & definiti volumus, & mandamus, sublata aliter iudicandi, & interpretandi facultate. Irritum quoque, & inane decernimus, quicquid in contrarium contigerit attentari. Volumus autem quod de subreptione, & obreptione, aut intentionis defectu, praesentis nostri Motus proprii quovis

modo opponi non possit, attento quod Motu proprio.

§.6. Non obstant. praemissis, ac quibuscumque privilegiis, & indultis, etiam quibusvis personis, ac iudicibus ordinariis, si ve delegatis, etiam Dohaneris Almae Urbis respectu affidorum damnum dantium in segetibus, & casalibus Urbis per Nos, & quoscumque Romanos Pontifices editis, quorum omnium privilegiorum, & indultorum tenores hic pro sufficienter expressis, perinde ac si de verbo ad verbum inserta, & expressa forent, haberi volumus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§.7. Et quod praesentium sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, attento quod in Urbe.

Fiat Motu proprio M. Datum Romae apud Sanctum Marcum, quinto Id. Septembris, Anno I.

XVI.

Sclavi baptizati, ad Conservatores Almae Urbis pro libertate confugientes, libertatem consequuntur, & Cives Romani efficiuntur.

Hoc prius statuit Paul. III. sed postea revocavit. Eius ergo Constitutiones uti otiosas ponere nolui, stante hac postrema, piaque dispositione.

PIUS PAPA QUINTUS Motu proprio &c.

Dignum, & rationi congruum esse videtur, ut ea, quae ex veteri instituto Officium Senatus Camerae Urbis, & ipsius Conservatores consueverunt, vel alias illis concessa existunt, munimine Apostolica superioritatis in posterum roborentur, & in usum, si adhuc non existant, reducantur.

§.1. Nos siquidem, quietiam in minoribus constituti, semper & continue Romanum Populum paterno dilectionis amore profecuti sumus, & ipsius privilegia, ea maxime, quae Christiano Populo necessaria, & utilia esse videntur, confirmare consideramus, fel. rec. Pauli Papae III. Praedecessoris nostri, qui per suas in forma Brevis literas, ipsos Conservatores, & Populum in facultate, & privilegio mancipia quaeque, sclavos vulgariter nuncupata, qui baptizati, & Christiani prius facti fuerint, ad Senatus Camerae ipsius Urbis officium, ac illius Conservatores pro eorum libertate confugientia, prout ex veteri consuetudine hastenus, ut ipse Praedecessor narraverat, Conservatores praefati tum ex speciali privilegio Pontificali, tum Imperiali potestate ab aspero servitutis iugo liberandi facultatem habuerant, etiam si lapsu temporis deperdita fuissent, reintegravit, vestigiis inherendo.

§.2. Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine eosdem Conservatores pro tempore existentes speciali favore prosequentes, ac lite-

Clausula derogatoria.

Sola signatura sufficit.

D. P. An. I. die 9. Sept.

Exordium.

Paulus III. reintegravit facultatem Conservatorum Urbis, libertate donandi Sclavos, ad eos pro libertate confugientes.

Hic Pontifex eandem facultatem confirmavit.

Et ita iudicari mandatur.

Clausula derogatoria.

literas Apostolicas Pauli Praedecessoris, ac si de verbo ad verbum infererentur, pro expressis habentes, illasque in totum juxta illatum tenorem confirmantes, ipsos Conservatores, ac officium Senatus Camerae Urbis in jurisdictionem, facultatem, & potestatem mancipia quaecumque sub iugo servitutis quomodolibet alligata, ad hujusmodi Senatus Camerae Urbis officium pro tempore existen. ac ipsius Urbis Conservatores confugientia, ac libertatem acclamantia, per eosdem Conservatores libertate donari, & Romani Cives, liberique homines effici possint, prout ipse Paulus Praedecessor reintegraverat, reintegramus, ac pro potiori cautela de novo damus, concedimus, & gratiose impartimur. Itaque mancipia, seu sclavos eadem, quae ab eisdem in posterum liberabuntur, pro liberis hominibus, & Romanis civibus in omnibus, & per omnia ubique haberi, teneri, & reputari debere, Dantes & concedentes eisdem mancipiis, sic ut praefertur, ab eisdem Conservatoribus liberatis, facultatem in iudiciis contra quascumque personas standi, contrahendi, testandi, & alia faciendi, quae ceteri cives Romani liberi homines facere consueverunt, & faciunt, & ea in omnibus, & per omnia habere, & libera esse decernimus, volumus, & mandamus, ac ex nunc prout ex tunc, & e contra, omni juri cujuslibet statutorum, consuetudinum, & aliorum contrariorum rigore penitus rejectis liberamus.

§.3. Et sic in praemissis omnibus per quoscumque tam ordinarios quam delegatos etiam quoscumque jurisdictione fungentes iudices, & personas, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, sententiam, & definitiendi facultate, potestate, & auctoritate, iudicari, sententiarum, & diffiniri debere, ac quicquid secus, scienter vel ignoranter contra praesentium tenorem fieri, & attentari contigerit, irritum & inane decernentes.

§.4. Non obstant. Motu proprio & seu literis forsan desuper per viam decreti vel alias per dictum Paulum Praedecessorem sub Dat. Romae apud Sanctum Petrum 5. Id. Novembris, Anno Pontificatus sui Quintodecimo supradictarum suarum literarum in forma brevis etiam forsan ad instantiam dicti Populi Romani decretis, derogatoriis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon dictae Urbis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus reformationibus, & decretis, ac quibusvis privilegiis, indultis & literis Apostolicis in genere, vel in specie per quoscumque alios Romanos Pontifices Praedecessores nostros, tam sub plumbo quam in forma Brevis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis etiam irritantibus, & aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, tenores illorum, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso infererentur, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias Bull. Rom. Tom. IV. Par. II.

in suo robore permaneris, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, ac omnibus illis, quae dictus Praedecessor voluit non obitare, ceterisque contrariis quibuscumque.

§.5. Volumus autem quod sola signatura praesentium sufficiat, & ubique in iudicio & extra fidem faciat, regula contraria non obstante, seu si videbitur, litera desuper per Breve nostrum seu sub plumbo, aut alias prout melius videbitur, expediri possint.

§.6. Et quoad illos servos dumtaxat, qui antea, ut praefertur, sacro baptismatis lavacro mediante Christiani facti fuerint, & non de alio.

Datum Romae apud Sanctum Marcum 5. Id. Septemb. Anno I.

XVII.

Jurisdicchio Vicarii Papae, circa obligationes, & contractus initos in forma Camerae Ap. quo ad loca pia, & personas Ecclesiasticas in Urbe.

De hac jurisdictione adnotationes vide in Const. XLIII. Pauli III. Licet. T. IV. Par. I. fol. 214.

PIUS PAPA QUINTUS Motu proprio &c.

Considerantes varia dispendia, & incommoda, quae Ecclesiis, Monasteriis, & aliis piis locis illorumque Recto-ribus, Abbatibus, Archipresbyteris, Prioribus, Praepositis, & aliis beneficiatis in Alma Urbe consisten. inferuntur, si ad diversa Tribunaia Urbis evocari, & proprium Vicarii nostri in dicta Urbe Tribunal deferere cogantur, & ob id saepe jura, & instrumenta, munimenta, & scripturae bonorum eisdem Ecclesiis, Monasteriis, & locis piis deperduntur in detrimentum eorumdem.

§.1. Idcirco indemnitati eorum cosulere, prout tenemur, & occurrere volentes, per facultatem, & potestatem dilecto filio Alexandro Riario causarum Camerae Apostolicae Auditori per fel. rec. Pium Papam IV. Praedecessorem nostrum sub variis concessionibus concessam, & attributam, quarum omnium tenores hic pro sufficienter expressis, etiam cum illarum Dat. haberi, seu inferi posse volumus, & decernimus, potestati, & jurisdictioni Dilecti filii nostri Jacobi tituli S. Mariae in Cosmedin Presbyteri Card. nostri in Alma Urbe ejusque districtu Vicarii Generalis circa personas Ecclesiasticas, loca pia, illorumque bona, quae jurisdictioni praefati Vicarii subsistunt, etiam si inter contractus cum solita obligatione in forma Camerae, seu Ripae, & Ripetae intervenerint, aliquod praedictum factum non fuisse, sed quod idem Vicarius Cardinalis in omnibus, & per omnia procedere possit, quo ad personas, & bona praefata, prout ante cum ceteri Vicarii pro tempore quondam

Sola signatura sufficit.

Declaratio pro Sclavis baptizatis.

D. P. An. I. die 9. Sept.

Causa hujus Constitutionis.

Jurisdicchio Vicarii in obligationibus Cameralibus.